

مجموعه سؤالات طبقه‌بندی شده
حقوق مدنی
جلد اول

تألیف: مجتبی جرعہ نوش

چاپ ششم

۱۴۰۳

سرشناسه	: جرعه نوش، مجتبی، ۱۳۶۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه سوالات طبقه‌بندی شده حقوق مدنی / تالیف مجتبی جرعه‌نوش
مشخصات نشر	: تهران: مشاهیر دادآفرین، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری	: ۵۲۰ ص
شابک جلد یک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۳۴-۱۲-۸
شابک دوره:	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۳۴-۱۳-۵
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: حقوق مدنی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی) Civil rights - - Examinations, questions, etc. (Higher)
رده‌بندی کنگره	: KMH ۵۰۰
رده‌بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۸۹۷۸۲

مجموعه سؤالات طبقه‌بندی شده حقوق مدنی

جلد اول

مجتبی جرعه نوش

چاپ ششم - تابستان ۱۴۰۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۳۰۰۰۰ تومان

شابک جلد یک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۳۴-۱۲-۸

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۳۴-۱۳-۵

مؤسسه مشاهیر دادآفرین: خیابان کارگر شمالی، بالاتر از چهارراه فاطمی، کوچه شهید اکبری، پلاک

۳۲، تلفن: ۸۱۰۵۴

وب سایت: www.dadafarin.com

پست الکترونیکی: office@dadafarin.com

تقدیم بہ

مادر گرامتقدرم کہ ہم مادر و ہم پدرم بودہ
و جوانی عزیزش را صرف بالندگی فرزندانش کردہ؛
شاید کہ این پیشکش کمترین، گوشہ ای از بزرگی او را پانچ دہد.

پیشنهاد

خرسدم از این که مجموعی پرسش‌های چهارگزینه‌ای تألیفی اینجانب در طی سالیان اخیر، مورد اقبال و استقبال جویندگان دانش حقوق و داوطلبان آزمون‌های حقوقی قرار گرفته و وزن علمی و اصالت سؤالات آن، مورد اذعان متخصصان امر بوده است و خوشبختانه، ده‌ها هزار نفر از داوطلبان آزمون‌های حقوقی را در راه یادگیری حقوق مدنی یاری رسانده و به ویژه، مورد قدردانی رتبه‌های برتر آزمون‌های حقوقی و خوانندگان تیزبین و کوشا و مشتاق قرار گرفته است.

اینک پس از ۵ سال از نخستین چاپ ویراست نخست این کتاب، نظر به کسترش یافتن تجربه‌ام در آموزش و طراحی پرسش‌های حقوق مدنی، بایسته دانستم که طرحی نو در این کتاب در اندازم، باشد که بهره‌ای بیشتر برای آموزندگان دانش حقوق داشته باشد.

۱- شمار پرسش‌ها به بیش از دو برابر ویراست نخست افزایش یافته و محات بسیار افزون‌تری را پوشش می‌دهد و ناگزیر کتاب به دو جلد افزایش یافته است که با نگاه به کسترده‌گی حقوق مدنی، گریز و گزیری از آن نبوده است.

۲- در ویراست نخست، سطح دشواری بسیاری از سؤالات فراتر از متوسط بود اما در این ویراست، برای کمک بیشتر به رحروان نوکام دانش حقوق، پرسش‌های ساده و متوسط بسیار بیشتری در کتاب گنجانده شده که در کل، دورنمای بهتری از دانش خوانندگان برای ایشان فراهم شود.

۳- در طرح پرسش‌ها و پاسخ‌ها، تا جایی که می‌شود، از محات و مسایل احتمالی فاصله گرفته‌ام و به حدود مصرحات قانون و مسایل متعارف حقوق مدنی که در نوشته‌های بزرگان این رشته به ویژه زنده‌یاد استاد کاتوزیان بررسی شده، بسنده کرده‌ام تا تشویشی برای خوانندگان در پی نداشته باشد.

۴- کوشیده‌ام در سؤالات کلمه‌ی تکراری نباشد و تا جایی که می‌شود، همه‌ی مسایل متعارف حقوق مدنی در پرسش‌ها گنجانده شود تا این کتاب افزون بر ویژگی‌های یک کتاب تست، جمع‌بندی مناسبی نیز از محات حقوق مدنی برای خوانندگان فراهم کند و از

همین رو، در پانخامه‌ی تشریحی نیز نکات متعارف به صورت ساده و جمع‌بندی شده و مقایسه شده با مفاهیم مشابه و در نهایت اختصار با حفظ جنبه‌ی آموزشی و سنجشی و جمع‌بندی نکات ارائه شده است.

امید دارم که این کتاب فایده‌ی زیادی برای خوانندگان در یادگیری حقوق مدنی داشته باشد و توشه‌ی معنوی اینجانب شود همان‌سان که شاعری گفته است:

دیگران کاشتند و ما خوردیم ما بکاریم و دیگران بخورند

در پایان لازم می‌دانم بکاران کرامت‌دارم در موسسه‌ی شاه‌بیر مرداد آفرین را که در این سال‌ها در زمینه‌های گوناگون و از جمله فراهم آوردن این مجموعه مرایاری کرده‌اند، سپاس بگویم، به ویژه جناب آقای امیر کالوند، رئیس محترم مؤسسه و نیز سرکار خانم صدیقه دودانگه که زحمت عمده‌ی تهیه‌ی متن کتاب بر عهده‌ی ایشان بوده است.

مجتبی برصه‌نوش

زمستان ۱۴۰۰

فهرست عناوین اختصاری قوانین

قانون مدنی	ق.م.۰
قانون اساسی	ق.ا.۱
قانون امور حسبی	ق.ا.ج.
قانون آیین دادرسی کیفری	ق.ا.د.ک.
قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی	ق.ا.د.م.
قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه	قانون اوقاف
قانون بیمه‌ی اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵	ق.ب.ا.
قانون پیش‌فروش ساختمان	ق.پ.س.
قانون تجارت	ق.ت.
قانون ثبت	ق.ث.
قانون ثبت احوال	ق.ث.ا.
قانون روابط موجر و مستأجر	ق.ر.م.م.
قانون روابط موجر و مستأجر مصوب ۱۳۵۶	قانون ۵۶
قانون روابط موجر و مستأجر مصوب ۱۳۷۶	قانون ۷۶
قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱	ق.ح.خ.
قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲	ق.م.ا.
قانون مسئولیت مدنی	ق.م.م.

فهرست مطالب

۱۳	حقوق مدنی ۱
۱۳	اشخاص و محجورین
۱۵	فصل اول: اشخاص
۲۳	فصل دوم: حجر
۳۹	حقوق مدنی ۲
۳۹	اموال و مالکیت
۴۱	فصل اول: کلیات و تقسیمات اموال
۴۹	فصل دوم: مالکیت - اماره‌ی تصرف
۵۳	فصل سوم: حق انتفاع
۶۱	فصل چهارم: وقف
۷۷	فصل پنجم: حق ارتفاق و مالکیت آپارتمان‌ها
۸۵	حقوق مدنی ۳
۸۵	کلیات اعمال حقوقی و تعهدات
۸۷	فصل اول: مفهوم و تقسیمات عقد
۸۷	مبحث اول: مفاهیم
۸۸	مبحث دوم: عقد لازم، جایز و خیار
۹۰	مبحث سوم: عقد منجز و معلق - شرط فاسخ
۹۳	مبحث چهارم: سایر تقسیمات عقود
۹۵	فصل دوم: انعقاد و اعتبار عقد
۹۵	مبحث اول: آزادی قراردادی و شرایط اساسی صحت معامله
۹۷	مبحث دوم: اعلام و توافق اراده
۱۰۶	مبحث سوم: نمایندگی

۱۱۱	مبحث چهارم: اشتباه
۱۱۶	مبحث پنجم: اکراه و اضطرار
۱۲۲	مبحث ششم: اهلیت
۱۲۲	مبحث هفتم: مورد معامله
۱۲۳	مبحث هشتم: مشروعیت جهت معامله
۱۲۶	فصل سوم: آثار عقد
۱۲۶	مبحث اول: لازم‌الاتباع بودن مفاد قرارداد - اصل صحت - تفسیر
۱۳۰	مبحث دوم: مسئولیت مدنی قراردادی
۱۴۷	مبحث سوم: نسبی بودن آثار قرارداد - تعهد به نفع شخص ثالث
۱۵۳	فصل چهارم: شروط ضمن عقد
۱۷۴	فصل پنجم: معامله‌ی فضولی
۱۹۳	فصل ششم: سقوط تعهدات
۱۹۳	مبحث اول: وفای به عهد
۲۰۸	مبحث دوم: اقاله
۲۱۶	مبحث سوم: ابرا
۲۲۰	مبحث چهارم: تبدیل تعهد
۲۲۷	مبحث پنجم: تهاتر
۲۳۲	مبحث ششم: مالکیت مافی‌الذمه
۲۳۵	حقوق مدنی ۴
۲۳۵	الزامات خارج از قرارداد
۲۳۷	فصل اول: ایفای ناروا
۲۴۰	فصل دوم: اداره‌ی فضولی
۲۴۳	فصل سوم: غصب
۲۵۶	فصل چهارم: اتلاف و تسبیب

۲۵۷.....	فصل پنجم: قواعد عمومی مسئولیت مدنی
۲۶۶.....	فصل ششم: بیمه‌ی اجباری شخص ثالث
۲۷۵.....	فصل هفتم: موجبات ضمان
۲۸۰.....	فصل هشتم: استیفا
۲۸۳.....	پاسخنامه

حقوق مدنی ۱

اشخاص و محجورین

فصل اول: اشخاص

(مواد ۹۵۶ تا ۹۶۰ و ۹۹۲ تا ۱۰۳۰ ق.م.ا)

۱- در کدام یک از موارد ذیل، عدم اهلیت از جنس عدم اهلیت تمتع است؟

(۱) ممنوعیت صغیر از مدیریت شرکت سهامی

(۲) ممنوعیت صغیر از انشای وصیت

(۳) ممنوعیت مرد بودایی از نکاح با زن مسلمان

(۴) همه‌ی موارد

۲- در کدام مورد، شخص کافر واجد اهلیت تمتع است؟

(۱) زن غیرکتابی برای نکاح با مرد مسلمان

(۲) مرد کتابی برای نکاح با زن مسلمان

(۳) وصی شدن کافر برای محجور مسلمان

(۴) وصیت تملیکی برای کافر غیرکتابی

۳- در کدام مورد، قرارداد باطل نیست؟

(۱) خرید زمین زراعی توسط شخص خارجی

(۲) فروش خانه‌ی غیر توسط صغیر ممیز

(۳) وصیت صغیر ممیز

(۴) نکاح زن مسلمان با مرد غیرمسلمان

۴- نماینده‌ی قانونی جنین کیست؟

(۱) امین

(۲) ولی یا قیم

(۳) ولی یا وصی یا قیم

(۴) ولی یا وصی یا امین

۵- طبق قانون مدنی، کدام گزینه در مورد اهلیت تمتع حمل صحیح است؟

(۱) حمل اصولاً از کلیه‌ی حقوق مدنی متمتع می‌شود.

(۲) حمل فقط از وصیت و ارث متمتع می‌شود.

(۳) حمل اصولاً از کلیه‌ی حقوق مدنی متمتع می‌شود، مشروط بر این‌که زنده متولد شود.

(۴) حمل فقط از وصیت و ارث متمتع می‌شود، مشروط بر این‌که زنده متولد شود.

۶- حمل از کدام یک از موارد ذیل مطلقاً متمتع نمی‌شود؟

- (۱) وقف
- (۲) حق انتفاع
- (۳) وصیت تملیکی
- (۴) ممکن است از همه‌ی موارد متمتع شود.

۷- کدام مورد در خصوص اهلیت تمتع جنین صحیح است؟

- (۱) بیمه‌ی عمر و وصیت عهدی به نفع جنینی که نطفه‌ی او منعقد نشده، صحیح است.
- (۲) هبه به نفع جنین بدون قبول تحقق می‌یابد.
- (۳) جنین از حقوق مدنی متمتع می‌شود، مگر این‌که اثبات شود زنده به دنیا نیامده است.
- (۴) اهلیت تمتع نوزاد منوط به قابلیت زنده ماندن اوست.

۸- کدام مورد صحیح است؟

- (۱) وضعیت در حقوق مدنی شامل اوصاف مالی و غیرمالی شخص است.
- (۲) حقوق مربوط به شخصیت قابل توقیف توسط طلبکاران نیست.
- (۳) حقوق مربوط به شخصیت همان حقوق بشر است.
- (۴) وضعیت مدنی شامل احوال شخصیه و اهلیت است.

۹- کدام مورد صحیح است؟

- (۱) سقط‌درمانی تا قبل از تولد جنین در هر زمان مجاز است.
- (۲) سقط‌درمانی نیازمند رضایت پدر جنین نیست.
- (۳) سقط جنین در صورت رضایت پدر و مادر جنین مجاز است.
- (۴) سقط جنین در حقوق ایران مطلقاً ممنوع است.

۱۰- کدام مورد صحیح است؟

- (۱) حمایت از جسم انسان منحصر به دوران حیات است.
- (۲) پیوند عضو بیماران مرگ مغزی نیازمند رضایت بیمار یا اولیای او نیست.
- (۳) تشریح جسد میت مسلمان مطلقاً ممنوع است.
- (۴) اجبار شخص به انجام آزمایش خون در موارد مصرح قانونی ممکن است.

۱۱- کدام مورد صحیح است؟

- (۱) حقوق مربوط به شخصیت مطلقاً موضوع قرارداد واقع نمی‌شود.
- (۲) انتقال معوض اعضای بدن شخص زنده مطلقاً ممنوع است.
- (۳) فروش شیر و خون و موی شخص زنده صحیح است.
- (۴) حقوق مربوط به شخصیت قابل اسقاط است.

۱۲- کدام گزینه در مورد سلب حقوق مدنی صحیح است؟

- (۱) سلب حق تمتع مجاز نیست، اما سلب حق اجرا مجاز است.
- (۲) سلب حق تمتع و حق اجرا به طور جزئی مجاز است.
- (۳) سلب حق اجرا به طور جزئی مجاز است.
- (۴) سلب حقوق مدنی مجاز نیست.

۱۳- سلب حق در چه صورت صحیح است؟

- (۱) به صورت جزئی و در قالب عقد باشد.
- (۲) به صورت جزئی و در قالب عقد یا ایقاع باشد.
- (۳) سلب حق صرفاً در موارد مصرح قانونی صحیح است.
- (۴) به صورت جزئی در قالب عقد یا به صورت جزئی یا کلی در قالب ایقاع باشد.

۱۴- کدام یک از حقوق زیر قابل اسقاط نیست؟

- (۱) حق شرکت در مزایده‌ی معین
- (۲) حق خیار در بیع معین
- (۳) حق نکاح برای مدت معین
- (۴) همه‌ی موارد قابل اسقاط است.

۱۵- اگر در ضمن عقد نکاح، حق نکاح مجدد از مرد سلب شود، این سلب حق چه حکمی دارد؟

- (۱) صحیح است.
- (۲) باطل است.
- (۳) اگر مقید به زمان باشد، صحیح است.
- (۴) فقط سلب حق ازدواج موقت صحیح است.

۱۶- اگر زنی حق استفاده از تصویر خود در آگهی تبلیغاتی را در قالب قرارداد به یک شرکت تولید

پوشاک بدهد، حکم قضیه چیست؟

- (۱) قرارداد باطل است و شخص می‌تواند شرکت را از استفاده از تصویر خود منع کند.
- (۲) قرارداد صحیح است، ولی شخص می‌تواند شرکت را از استفاده از تصویر خود منع کند.
- (۳) قرارداد صحیح است و شخص اصولاً نمی‌تواند شرکت را از استفاده از تصویر خود منع کند.
- (۴) قرارداد صحیح است، ولی اگر استفاده از تصویر شخص، نظر به وضعیت خانوادگی او موهن باشد، حق فسخ قرارداد را دارد.

۱۷- اهلیت تمتع انسان در چه زمان خاتمه می‌یابد؟

- (۱) فوت
(۲) تصفیه‌ی ترکه
(۳) ادای دیونی که بر ذمه‌ی ترکه است
(۴) فوت یا غیبت

۱۸- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) شخصیت حقوقی مختص اشخاص حقوقی است.
(۲) اهلیت ایرانیان مسیحی تابع قانون مذهبی ایشان است.
(۳) فسخ نکاح جزء احوال شخصیه نیست.
(۴) احکام فرزندخواندگی ایرانیان غیرشیعه تابع مذهب پدرخوانده یا مادرخوانده است.

۱۹- ماهیت شخص حقوقی چه نوع ماهیتی است؟

- (۱) فرضی و اعتباری (۲) واقعی و اعتباری (۳) فرضی و مادی (۴) واقعی و مادی

۲۰- طبق قانون ثبت احوال، تقاضای ثبت ولادت در چه صورت پذیرفته می‌شود؟

- (۱) به صرف اعلام اشخاصی که وظیفه‌ی اعلام دارند
(۲) به تصدیق پزشک یا مامای رسمی یا مؤسسه‌ای که طفل در آنجا متولد گردیده است
(۳) به تصدیق پزشک یا مامای رسمی یا مؤسسه‌ای که طفل در آنجا متولد گردیده یا تصدیق دو نفر گواه
(۴) به تصدیق چهار نفر گواه

۲۱- کدام گزینه در مورد تغییر نام صحیح است؟

- (۱) هر کس می‌تواند برای یک بار با تصویب سازمان ثبت احوال، نام خود را تغییر دهد.
(۲) هر کس می‌تواند برای یک بار نام خود را تغییر دهد.
(۳) اگر شخصی از دین اسلام برگردد و نام سابق او مناسب وضعیت جدید مذهبی او نباشد، می‌تواند نام خود را تغییر دهد.
(۴) اگر شخصی تغییر جنس دهد، می‌تواند نام خود را تغییر دهد.

۲۲- کدام گزینه در مورد اعلام ولادت و گرفتن شناسنامه برای فرزند نامشروع صحیح است؟

- (۱) ابویین وظیفه‌ی اعلام ولادت فرزند نامشروع را ندارند.
(۲) اگر مادر ولادت طفل را اعلام کند، نام خانوادگی پدر به طفل داده می‌شود.
(۳) اصولاً پدر و مادر باید متفقاً ولادت چنین فرزندی را اعلام کنند.
(۴) ابویین ملزم به اعلام ولادت فرزند نامشروع‌اند، اما نام خانوادگی آن‌ها در شناسنامه ذکر نمی‌شود.

۲۳- کدام گزینه طبق قانون ثبت احوال صحیح است؟

- (۱) چنانچه مردی سه ازدواج منجر به طلاق داشته، کلیه ازدواج‌ها و طلاق‌ها در المثنای شناسنامه‌ی او درج می‌شود.
- (۲) چنانچه طلاق قبل از نزدیکی باشد، آن ازدواج و طلاق در المثنای شناسنامه‌ی زن درج می‌شود.
- (۳) زوجه می‌تواند بدون رعایت حق تقدم و بدون موافقت همسر خود، تا زمانی که در قید زوجیت است از نام خانوادگی زوج استفاده کند.
- (۴) اگر زوجه از نام خانوادگی زوج استفاده کرده باشد، بعد از طلاق نیز می‌تواند با رضایت زوج از همان نام خانوادگی استفاده کند.

۲۴- کدام گزینه طبق قانون ثبت احوال صحیح است؟

- (۱) حق تقدم نام خانوادگی به وراث دارنده‌ی حق می‌رسد و هر یک از وراث می‌تواند اجازه‌ی استفاده‌ی آن را به دیگران بدهد.
- (۲) شخص نمی‌تواند بدون حکم دادگاه نام خانوادگی خود را تغییر دهد.
- (۳) هرگاه ابوبین طفل نامعلوم باشند، شناسنامه با نام خانوادگی آزاد و نام فرضی ابوبین برای وی صادر می‌شود.
- (۴) اگر زنی از مردی باردار شود، ازدواج موقت به صرف اقرار طرفین به زوجیت قابل ثبت نیست و نیاز به احراز نکاح در دادگاه دارد.

۲۵- اگر کسی محل سکونت و مرکز مهم آموزش یکسان باشد و بدون تغییر محل سکونت خود، مرکز مهم امور خود را تغییر دهد، اقامتگاه وی کدام مورد است؟

- (۱) مرکز جدید مهم امور
- (۲) محل سکونت
- (۳) هر کدام که خودش انتخاب کند
- (۴) نسبت به کسانی که به این تغییر علم ندارند، اقامتگاه وی محل سکونت است.

۲۶- کدام گزینه شرط لازم برای تغییر اقامتگاه است؟

- (۱) تغییر محل سکونت
- (۲) تغییر مرکز مهم امور
- (۳) تغییر محل سکونت یا مرکز مهم امور
- (۴) تغییر محل سکونت و مرکز مهم امور

۲۷- اقامتگاه زن محجور شوهردار و اقامتگاه شرکت تجاری کدام است؟

- (۱) اقامتگاه ولی یا قیم - مرکز عملیات
(۲) اقامتگاه ولی یا قیم - محل اداره
(۳) اقامتگاه شوهر - محل اداره
(۴) اقامتگاه شوهر - مرکز عملیات

۲۸- اگر منزل مشترک زن و شوهری در کرج باشد، اما شوهر پنج روز هفته به صورت ۲۴ ساعته در تهران برای کسی کار کند و در منزل وی سکونت داشته باشد، اقامتگاه زن و شوهر کدام است؟

- (۱) هر دو تهران
(۲) هر دو کرج
(۳) اقامتگاه شوهر تهران و اقامتگاه زن کرج
(۴) اقامتگاه زن کرج و اقامتگاه شوهر تهران یا کرج بنا به انتخاب خودش

۲۹- کدام گزینه در مورد اقامتگاه صحیح است؟

- (۱) اقامتگاه زنی که با اجازه‌ی دادگاه، جدا از شوهر زندگی می‌کند، اقامتگاه شوهر است.
(۲) اگر اقامتگاه واقعی شخص تغییر کند، تأثیری بر اقامتگاه انتخابی قراردادی ندارد.
(۳) اقامتگاه زن ناشزه، محل سکونت خود اوست.
(۴) اقامتگاه همان محل سکونت است.

۳۰- کدام مورد صحیح است؟

- (۱) اقامتگاه زنی که بعد از ازدواج با رضایت شوهر هنوز در خانه‌ی پدری خود ساکن است، تابع اقامتگاه زوج است.
(۲) اگر شوهر محجور باشد، اقامتگاه زوجه تابع اقامتگاه ولی شوهر است.
(۳) شخص می‌تواند بیش از یک اقامتگاه انتخابی قراردادی داشته باشد.
(۴) هیچ‌کدام

۳۱- اگر غایب مفقودالاثربرای امور مالی خود، وکیلی با اختیارات تام انتخاب کرده باشد، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) برای غایب، امین نصب می‌شود.
(۲) اگر فوت غایب محرز شود، اقدامات وکیل تا زمان اطلاع از فوت نافذ است.
(۳) اگر وکیل فوت کند، برای غایب امین نصب نمی‌شود.
(۴) اموال غایب به تصرف موقت ورثه داده نمی‌شود.